

Wystąpienie dotyczące zamykania pacjentów w salach szpitali psychiatrycznych

Znak sprawy: RzPP-DZP-WRII.41.34.2020

**Szanowni Państwo
Kierownicy szpitali psychiatrycznych,
Szpitali wielospecjalistycznych
z oddziałami psychiatrycznymi
oraz placówek leczenia uzależnień**

Szanowni Państwo,

Pojawienie się nowego wirusa oraz konieczność ochrony życia ludzi w czasie pandemii stały się ogromnym wyzwaniem. Dziękujemy Państwu – Kierownikom i Personelowi Szpitali za dzielną walkę o życie i zdrowie każdego pacjenta.

Rok 2021 został ustanowiony przez Rzecznika Praw Pacjenta Rokiem Bezpieczeństwa. Zapewnienie odpowiednich warunków leczenia jest jednym z priorytetów naszych działań. Chcemy, aby każdy pacjent czuł się bezpiecznie, kiedy korzysta ze świadczeń zdrowotnych, szczególnie, gdy chodzi o psychiatryczne świadczenia zdrowotne.

Zalecenia Ministra Zdrowia

Minister Zdrowia przekazał wszystkim placówkom zalecenia [1], w których informuje, że kierownicy podmiotów leczniczych mogą ograniczyć czasowo prawa pacjenta, jednak nie na tyle, by naruszało to istotę praw pacjenta i człowieka. Ograniczenia powinny być wdrażane wyłącznie gdy są konieczne oraz proporcjonalnie do wysokości ryzyka. Minister Zdrowia zaznaczył, że należy szukać optymalnych rozwiązań pozwalających na zachowanie bezpieczeństwa zdrowotnego pacjentów przebywających w zakładach psychiatrycznych, bez radykalnego naruszania ich praw.

Niehumanitarne rozwiązania stosowane wobec pacjentów

W ostatnich tygodniach docierały do nas sygnały, że w niektórych podmiotach leczniczych pojawiają się praktyki, które nieproporcjonalnie do zagrożenia ograniczają prawa pacjentów.

W niektórych placówkach stwierdzono praktykę całodobowego zamykania pacjentów w salach łóżkowych, bez możliwości swobodnego poruszania się po oddziale. Praktyki te mające formę izolacji, nie były w żadnym przypadku traktowane jako przymus bezpośredni, a tym samym nie były dokumentowane. Wprowadzenie takich rozwiązań motywowano: troską o bezpieczeństwo innych pacjentów, niestosowaniem się pacjentów do obostrzeń, poleceń personelu i zasad określonych w regulaminie, zakażaniem innych pacjentów.

Tylko w jednym przypadku zamknięte sale były połączone z węzłem sanitarnym. Czasami pacjent przez bardzo długi czas nie mógł doprosić się o otworenie sali i umożliwienie skorzystania z toalety. W niektórych oddziałach w salach ustawiano przenośne toalety. Niekiedy nie były one opróżniane przez kilka godzin, nie były też niczym osłonięte. Pacjenci musieli przebywać w takich warunkach, pozbawieni możliwości wietrzenia sali z uwagi na mechaniczne zabezpieczenie okien.

Postępowania w sprawach praktyk naruszających zbiorowe prawa pacjentów

Sytuacja pandemii jest trudna dla nas wszystkich, szczególnie jednak dla pacjentów, którzy często nie potrafią odnaleźć się w nowej rzeczywistości. Należy jednak pamiętać, że pacjent korzystający ze świadczeń psychiatrycznych, jest pacjentem szczególnym. Wiemy, że praca z takimi pacjentami wymaga cierpliwości i zwiększonej uwagi. Mają oni jednak prawa takie same jak inni. Stosowanie praktyk, które te prawa naruszają, może być podstawą wszczęcia przez Rzecznika Praw Pacjenta postępowania w sprawach praktyk naruszających zbiorowe prawa pacjentów (określonego szczegółowo w rozdziale 13. ustawy [2]).

Dziękuję za zaangażowanie w walkę o życie i zdrowie pacjentów, w tym osób zmagających się z problemami psychicznymi. Wyrażam nadzieję na owocną współpracę na rzecz przestrzegania praw pacjentów.

Z wyrazami szacunku

z upoważnienia
RZECZNIKA PRAW PACJENTA

Grzegorz Błażewicz
Zastępca Rzecznika Praw Pacjenta

Przypisy:

[1] Opieka psychiatryczna – zalecenia postępowania w związku z ryzykiem zakażenia SARS-CoV-2 z 26 października 2020 r. oraz pismo ZPP.054.26.2021 z 28 stycznia 2021 r.

[2] Art. 59 pkt 2 ustawy z 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2020 r., poz. 849).

Do wiadomości:

1. Pan Maciej Miłkowski, Podsekretarz Stanu, Ministerstwo Zdrowia, ePUAP
2. Pan Profesor Piotr Gałęcki, Konsultant Krajowy w dziedzinie psychiatrii, piotr.galecki@umed.lodz.pl